

Rolnummer 6183
Arrest nr. 60/2016 van 28 april 2016

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, in samenhang gelezen met artikel 194 van het Vlaamse Gemeentedecreet van 15 juli 2005, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters E. De Groot en J. Spreutels, en de rechters L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter E. De Groot,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *   *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij vonnis van 26 maart 2015 in zake de stad Antwerpen tegen de vzw « Cultureel Centrum Mehmet Akif », waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 15 april 2015, heeft de Rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt het artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake de bescherming van het leefmilieu *juncto* het artikel 194 Gemeentedecreet van 15 juli 2005 de artikelen 10 en 11 (gelijkheid en niet-discriminatie) en het artikel 23 (recht op juridische bijstand) van de Grondwet en het grondwettelijk beginsel van de bijstand door een vrij gekozen advocaat en in samenhang gelezen met het artikel 6 van het EVRM (rechten van verdediging) en het algemeen beginsel van het recht op verdediging, doordat, telkens wanneer een inwoner optreedt namens de gemeente en daartoe een eigen advocaat aanstelt om op te treden namens de gemeente, het College van burgemeester en schepenen ook het recht heeft om een eigen raadsman aan te stellen die evenwel enkel zou kunnen optreden ter ondersteuning van de inwoner, aangezien de gemeente de vrije beschikking is verloren over de rechten die het voorwerp van de vordering uitmaken, terwijl het feit dat de gemeente de vrije beschikking is verloren over de rechten die het voorwerp van de vordering uitmaken zich niet verzet tegen het gegeven dat de gemeente haar eigen visie over de vordering uiteenzet, aangezien zulks niet raakt aan het uitoefenen van die rechten door de inwoner ? ».

Memories zijn ingediend door :

- de stad Antwerpen, optredend op grond van artikel 193 van het Vlaams Gemeentedecreet van 15 juli 2005, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. R. Pockele-Dilles en Mr. F. Emmerechts, advocaten bij de balie te Antwerpen;

- de stad Antwerpen, optredend op grond van artikel 194 van het Vlaams Gemeentedecreet van 15 juli 2005, vertegenwoordigd door Saskia De Frankrijker, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. S. Verbist en Mr. Y. Smeets, advocaten bij de balie te Antwerpen;

- de Vlaamse Regering, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. B. Martel en Mr. K. Caluwaert, advocaten bij de balie te Brussel.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de stad Antwerpen, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen;

- de Vlaamse Regering.

Bij beschikking van 13 januari 2016 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers T. Merckx-Van Goey en F. Daoût te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 3 februari 2016 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 3 februari 2016 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Op 2 maart 2012 heeft het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen een stedenbouwkundige vergunning uitgereikt aan de vzw « Cultureel Centrum Mehmet Akif », verwerende partij voor de verwijzende rechter, voor het slopen van een moskee met woning en voor het bouwen van een cultureel centrum met gebedsruimte en woning, op voorwaarde dat een milieuvergunning wordt uitgereikt voor het gebruik van het mortuarium. Tegen die stedenbouwkundige vergunning werd geen beroep aangetekend.

Op 21 juni 2012 werden de afbraakwerken gestart, niettegenstaande er nog geen milieuvergunning was uitgereikt. Op 10 april 2014 heeft de stedenbouwkundige toezichter een stakingsbevel opgelegd, dat op 18 april 2014 werd bekrachtigd.

Op 18 juli 2014 heeft het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen een regularisatievergunning uitgereikt voor de functiewijziging van mortuarium naar berging. Saskia De Frankrijker heeft tegen het verlenen van die vergunning beroep aangetekend, dat door de deputatie van de provincie Antwerpen werd afgewezen. Op 23 januari 2015 heeft zij tegen die beslissing een beroep ingesteld bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Op 27 november 2014 heeft Saskia De Frankrijker een aanmaning verstuurd aan de stad Antwerpen met het verzoek een milieustakingsvordering in te stellen tegen de vzw « Cultureel Centrum Mehmet Akif ». Op 3 december 2014 antwoordde de stad Antwerpen dat de werken reeds waren stilgelegd op 10 april 2014.

Op 11 december 2014 heeft Saskia De Frankrijker op grond van artikel 194 van het Gemeentedecreet namens de stad Antwerpen een vordering ingesteld bij de voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen, waarbij de voorzitter van die Rechtbank wordt verzocht voor recht te zeggen dat de uitgereikte vergunningen onwettig dan wel vervallen zijn en op grond van artikel 159 van de Grondwet buiten toepassing moeten worden gelaten, en de staking te bevelen van de bouw van het betrokken cultureel centrum.

Uit de verwijzingsbeslissing blijkt dat de stad Antwerpen, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen, conclusies heeft neergelegd in die procedure. De eisende partij heeft gevraagd die conclusies uit de debatten te weren. De stad Antwerpen, vertegenwoordigd door haar college, heeft hierop geantwoord dat de gemeente een eigen advocaat kan aanstellen en een eigen standpunt kan innemen, en niet enkel kan tussenkomen ter ondersteuning, voortzetting of hervatting van de vordering die de inwoner namens de gemeente heeft ingesteld. Overeenkomstig het verzoek van de stad Antwerpen, vertegenwoordigd door haar college, heeft de voorzitter van de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen beslist de hierboven geciteerde prejudiciële vraag te stellen.

III. *In rechte*

- A -

A.1. Volgens de eisende partij voor de verwijzende rechter, zijnde de stad Antwerpen, op grond van artikel 194 van het Gemeentedecreet vertegenwoordigd door Saskia De Frankrijker, moet de prejudiciële vraag ontkennend worden beantwoord.

A.2.1. De eisende partij voor de verwijzende rechter benadrukt dat de toepassing van artikel 194 van het Gemeentedecreet de bevoegdheid van de gemeente beperkt : de gemeente kan over het geding geen dading meer aangaan, noch er afstand van doen zonder toestemming van degene die het geding namens haar heeft gevoerd. Hieruit zou volgen dat, indien één of meerdere inwoners in rechte zijn opgetreden namens de gemeente, het college van burgemeester en schepenen in dat geding geen standpunt zou mogen innemen namens de gemeente dat onverenigbaar is met het standpunt van die inwoners. Eenzelfde procespartij zou in één procedure immers niet op ontvankelijke wijze twee tegenstrijdige standpunten kunnen innemen. Het feit dat het college van burgemeester en schepenen krachtens de rechtspraak van het Hof afzonderlijk een advocaat kan aanstellen, zou niet inhouden dat het college de procedure overneemt en de inwoners vervolgens uit eigen naam optreden.

Uit het voorgaande leidt de eisende partij voor de verwijzende rechter af dat, in zoverre het college van burgemeester en schepenen nog kan tussenkomen in een procedure die door de inwoners van de gemeente wordt gevoerd, het college enkel het standpunt van de inwoners kan ondersteunen.

A.2.2. Het recht op bijstand door een vrij gekozen advocaat zou niet worden geschonden doordat de gemeente, vertegenwoordigd door haar college, niet mag tussenkomen in een op grond van artikel 194 van het Gemeentedecreet ingestelde procedure om verweer te voeren tegen de ingestelde vordering. De gemeente is in dat geval procespartij, en heeft het recht om haar advocaat vrij te kiezen. Het bezwaar van de stad Antwerpen, vertegenwoordigd door haar college, zou dan ook niet zijn dat de gemeente geen vrije keuze van advocaat heeft, maar wel dat het college van burgemeester en schepenen geen vrije keuze van advocaat heeft in het kader van een procedure waarin de gemeente al aanwezig is en al een advocaat heeft gekozen.

A.2.3. Evenmin zou er een schending zijn van de rechten van verdediging van de gemeente. Door zelf niet in rechte te treden, maakt het college van burgemeester en schepenen een keuze die tot gevolg heeft dat het recht van de inwoners wordt geactiveerd om namens de gemeente op te treden. De door een inwoner vertegenwoordigde gemeente kan haar rechten doen vrijwaren in het betrokken geding, zodat de vermeende miskenning van haar rechten van verdediging berust op een feitelijke misvatting.

Daarentegen zouden de rechten van verdediging van de gemeente, vertegenwoordigd door de inwoner, worden geschonden indien wordt toegelaten dat de gemeente, vertegenwoordigd door haar college, tussenkomt om het standpunt van de eerstgenoemde tegen te spreken.

A.3. Volgens de stad Antwerpen, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen op grond van artikel 193 van het Gemeentedecreet, moet de prejudiciële vraag bevestigend worden beantwoord.

A.4.1. Terwijl zowel het Hof van Cassatie, het Grondwettelijk Hof als de Raad van State aanvaarden dat de gemeente een eigen raadsman kan kiezen en aanstellen om deel te nemen aan de procedure die namens haar werd ingesteld door haar inwoners, zou de rechtspraak tegenstrijdig zijn wat betreft de draagwijdte van dat optreden.

Volgens de stad Antwerpen, vertegenwoordigd door haar college, kan het college wel degelijk deelnemen aan de procedure om haar eigen visie te verdedigen en om het standpunt van de inwoner te betwisten. Zij verwijst ter zake naar het arrest nr. 166.439 van 9 januari 2007 van de Raad van State, en betwist de andersluidende rechtspraak van het Hof van Cassatie en van het Grondwettelijk Hof.

A.4.2. Uit het feit dat de gemeente de vrije beschikking verliest over de rechten die het voorwerp van de vordering uitmaken zodra een inwoner namens haar optreedt, zou verkeerdelijk worden afgeleid dat de gemeente enkel nog ter ondersteuning van de vordering van de inwoner kan deelnemen aan de procedure. Zelfs indien de gemeente haar eigen visie op de zaak uiteenzet en de vordering van de inwoner betwist, behoudt de inwoner de vrije beschikking over de rechten die het voorwerp van de vordering uitmaken : het blijft immers de inwoner die beslist of een dading wordt aangegaan, of er afstand wordt gedaan, of een uitspraak wordt uitgevoerd, enzovoort.

Voorts betwist de stad Antwerpen, vertegenwoordigd door haar college, dat het verlies van het vrije beschikkingsrecht altijd het gevolg is van het stilzitten van het college. Het is immers mogelijk dat een inwoner een procedure instelt terwijl er *de facto* geen sprake is van een stilzitten van de overheid, of waarbij dat vermeende stilzitten foutief wordt voorgesteld aan de rechtbank.

Bovendien zou de betwiste rechtspraak uitgaan van een haast blind vertrouwen in de opdracht van de rechter om de milieustakingsvordering af te wijzen als niet ontvankelijk indien een individueel belang wordt nagestreefd of indien er geen sprake is van een stilzitten van de gemeente, of om die vordering ongegrond te

bevinden indien geen onwettigheid werd begaan. Daarbij zou geen rekening worden gehouden met het feit dat de rechter mogelijkerwijs over een onvolledig dossier beschikt indien het college enkel aan de procedure mag deelnemen ter ondersteuning van de vordering van de inwoner.

A.4.3. Volgens de stad Antwerpen, vertegenwoordigd door haar college, moet de gemeente kunnen deelnemen aan de procedure om haar eigen visie te verdedigen, om de relevante stukken mee te delen en om in voorkomend geval het standpunt van de inwoner te betwisten.

Het tegenovergestelde zou immers betekenen dat de gemeente, wanneer zij niet in rechte optreedt omdat er manifest geen sprake is van een inbreuk op een milieunorm en zij dit ook meedeelt aan de inwoner, lijdzaam moet toezien indien de inwoner namens haar optreedt en daarbij de vergunningen van de gemeente aanvalt, zonder dat de gemeente haar visie daarover mag uiteenzetten. Indien de gemeente de inwoner enkel mag ondersteunen, heeft zij geen enkele kans om zich vrij te pleiten en geeft zij eigenlijk toe een fout te hebben begaan. Nochtans kan dit verstreckende gevolgen hebben: de verwerende partij kan immers een schadevergoeding vorderen van de gemeente indien de milieustakingsrechter de vordering inwilligt, en dit zonder dat de gemeente zich op enig punt ten gronde heeft kunnen verdedigen. Dit zou een schending van de rechten van verdediging inhouden.

A.4.4. Er zou bovendien een verschil in behandeling worden ingevoerd tussen de gemeenten die worden vertegenwoordigd door een inwoner, al naargelang het college van burgemeester en schepenen aan de procedure deelneemt ter ondersteuning dan wel ter betwisting van de vordering van de inwoner. In het laatste geval zou de deelneming geen zin hebben, in zoverre het college de vordering van de inwoner niet kan betwisten.

Het doel van het onderscheid zou liggen in de bescherming van de burger, die moet kunnen optreden als de gemeente nalaat dit te doen. Het onderscheid zou niet nodig zijn om dat doel te bereiken: zelfs indien het college optreedt en haar visie uiteenzet, raakt dit niet aan het feit dat het college de vrije beschikking is verloren over de rechten die het voorwerp van de procedure uitmaken. Bovendien zou dat onderscheid om de redenen vermeld in A.4.2 en A.4.3 niet kunnen worden verantwoord.

A.5.1. Volgens de Vlaamse Regering is de prejudiciële vraag niet ontvankelijk, voor zover het Hof wordt ondervraagd over de verenigbaarheid van de in het geding zijnde bepalingen met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, op zichzelf genomen. Noch uit de formulering van de prejudiciële vraag, noch uit de motieven van de verwijzingsbeslissing zou blijken welke categorieën van personen met elkaar vergeleken moeten worden.

A.5.2. In ieder geval zou de prejudiciële vraag geen antwoord behoeven, vermits zij zou berusten op een verkeerde lezing van de in het geding zijnde bepalingen. De wijziging van artikel 194 van het Gemeentedecreet bij het decreet van 29 juni 2012 zou uitdrukkelijk zijn ingegeven door de wens om verandering te brengen in de rechtspraak van het Hof van Cassatie, op grond waarvan het onmogelijk werd geacht voor een gemeente, vertegenwoordigd door haar college, om in rechte een standpunt in te nemen dat afweek van het standpunt dat werd ingenomen namens de gemeente door een inwoner.

In het licht van die uitdrukkelijke bedoeling van de decreetgever zou artikel 194 van het Gemeentedecreet enkel zo kunnen worden uitgelegd dat een gemeente zich in rechte kan laten verdedigen door haar college, dat daarbij in voorkomend geval een standpunt kan innemen dat afwijkt van het standpunt van de gemeente, vertegenwoordigd door een inwoner.

A.5.3. In ondergeschikte orde stelt de Vlaamse Regering dat de prejudiciële vraag ontkennend moet worden beantwoord, aangezien de in de prejudiciële vraag vermelde referentienormen voor de gemeente geen waarborgen inhouden waaraan de in het geding zijnde bepalingen afbreuk zouden kunnen doen.

Zo zou artikel 23, derde lid, 2°, van de Grondwet, dat het recht op juridische bijstand betreft, een concretisering inhouden van het recht op een menswaardig leven dat bij het eerste lid van die bepaling wordt gewaarborgd. Het zou uitgesloten zijn dat dit recht wordt toegekend aan (publiekrechtelijke) rechtspersonen, die per definitie geen « leven » kunnen leiden, laat staan een « menswaardig » leven. Bijgevolg kunnen de in het geding zijnde bepalingen ten aanzien van een gemeente, vertegenwoordigd door haar college, geen schending inhouden van artikel 23 van de Grondwet.

Dezelfde conclusie zou zich opdringen ten aanzien van artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. Overeenkomstig de vaste rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens kunnen publiekrechtelijke rechtspersonen, met inbegrip van de gemeenten, zich niet tot dat Hof wenden. Hieruit zou

voortvloeien dat gemeenten - minstens voor zover zij activiteiten *de jure imperii* ontwikkelen - uit het Verdrag niet dezelfde rechten kunnen putten als private personen, omdat het op hen niet van toepassing is.

A.5.4.1. In meer ondergeschikte orde stelt de Vlaamse Regering dat de in het geding zijnde bepalingen verenigbaar zijn met de aangevoerde referentienormen.

A.5.4.2. In zoverre het Hof wordt gevraagd om de in het geding zijnde bepalingen te toetsen aan het gelijkheidsbeginsel als zodanig, gaat de Vlaamse Regering ervan uit dat de vergelijking wordt beoogd van, enerzijds, de gemeente die wordt vertegenwoordigd door het college nadat haar inwoners namens haar in rechte zijn opgetreden, en, anderzijds, andere rechtzoekenden die in rechte vrij een standpunt mogen innemen. Uit de rechtspraak van het Hof zou evenwel volgen dat gemeenten niet zinvol met andere, in voorkomend geval private, rechtzoekenden kunnen worden vergeleken. De talrijke verschillen in aard en functie van die categorieën zou elke zinvolle vergelijking onmogelijk maken.

Voor zover een meer specifieke vergelijking wordt gemaakt tussen, enerzijds, de gemeente, vertegenwoordigd door het college nadat haar inwoners in rechte zijn getreden, en, anderzijds, diezelfde gemeente, vertegenwoordigd door haar inwoners, zou de onvergelijkbaarheid nog duidelijker zijn : de gemeente zou immers, in dezelfde situatie, met zichzelf moeten worden vergeleken.

A.5.4.3. In ieder geval zou het gemaakte onderscheid redelijk verantwoord zijn.

Het is slechts in de hypothese dat de gemeente blijft stilzitten dat één of meer inwoners met toepassing van artikel 194 van het Gemeentedecreet in rechte kunnen optreden namens de gemeente, die aldus partij is in het geding. De gemeente kan zich er dienvolgens niet over beklagen dat het recht op juridische bijstand en het recht om een afwijkend standpunt in te nemen, zouden zijn geschonden. Zij kan immers in elk geval worden bijgestaan en een standpunt innemen, zij het dat die beslissing niet door het college wordt genomen. Bovendien heeft het college het per hypothese aan zijn eigen stilzitten te wijten dat inwoners in zijn plaats zijn getreden.

De onmogelijkheid voor het college van burgemeester en schepenen om een afwijkend standpunt in rechte in te nemen wanneer één of meer inwoners reeds namens de gemeente optreden, is volgens de Vlaamse Regering des te redelijker, gelet op het feit dat die inwoners een zekerheidstelling moeten aanbieden om persoonlijk de kosten van het geding te dragen en om in te staan voor de veroordeling tot schadevergoeding wegens tergend en roekeloos geding of hoger beroep. Daar komt nog bij dat de vordering moet steunen op een recht van de gemeente en tot doel moet hebben een collectief belang te verdedigen.

Volgens de Vlaamse Regering zou de uitoefening van het recht dat bij artikel 194 van het Gemeentedecreet aan de inwoners wordt verleend, minstens in de feiten worden geraakt indien het college namens de gemeente een eigen standpunt in rechte inneemt. Het zou dan ook niet kennelijk onredelijk zijn die mogelijkheid uit te sluiten.

A.5.4.4. In de veronderstelling dat artikel 23, derde lid, 2°, van de Grondwet van toepassing zou zijn op de gemeenten, stelt de Vlaamse Regering dat die bepaling geen toegang tot de rechter waarborgt, noch de vrijheid om in rechte een standpunt in te nemen garandeert. Overigens blijkt uit de rechtspraak van het Hof dat een gemeente, vertegenwoordigd door haar college, zich kan laten bijstaan door een advocaat.

Ten slotte zou er geen schending van de *standstill*-verplichting zijn, nu er geen sprake is van enige achteruitgang. Minstens sedert het arrest van 6 februari 1961 van het Hof van Cassatie kan de gemeente, vertegenwoordigd door haar college, niet meer in rechte tussenkomen met een standpunt dat afwijkt van het standpunt dat namens de gemeente door haar inwoners wordt ingenomen.

A.5.4.5. De in het geding zijnde bepalingen zouden evenmin een onredelijke (en discriminerende) beperking van het recht van de gemeente op toegang tot de rechter of van haar rechten van verdediging inhouden. De Vlaamse Regering verwijst ter zake naar de in A.5.4.3 vermelde redelijke verantwoording.

A.5.5. In meest ondergeschikte orde stelt de Vlaamse Regering dat de in het geding zijnde bepalingen, en in het bijzonder artikel 194 van het Gemeentedecreet, grondwetsconform moeten worden geïnterpreteerd, meer bepaald in die zin dat aan een gemeente, vertegenwoordigd door haar college, niet de mogelijkheid wordt ontzegd om in rechte een standpunt in te nemen dat afwijkt van het standpunt dat reeds door een inwoner namens die gemeente is ingenomen.

A.6.1. In haar memorie van antwoord neemt de stad Antwerpen, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, er akte van dat de Vlaamse Regering zich bij haar zienswijze aansluit, en dus bevestigt dat het college wel degelijk kan deelnemen aan de procedure en een eigen standpunt kan innemen, zelfs indien dit ingaat tegen de eis van de inwoner die namens de gemeente optreedt. De stad Antwerpen verzoekt het Hof om duidelijkheid over die interpretatie van artikel 194 van het Gemeentedecreet te verschaffen.

A.6.2. Voorts neemt de stad Antwerpen, vertegenwoordigd door haar college, de argumenten over zoals uiteengezet in haar memorie.

Zij voegt daaraan toe dat artikel 194 van het Gemeentedecreet de voortzetting is van artikel 271, § 1, van de Nieuwe Gemeentewet. De toenmalige bedoeling om de belangen van de gemeente te beschermen tegen het stilzitten van het eigen bestuur zou inmiddels achterhaald zijn. De gemeenteraden zijn nu immers representatief samengesteld, en het college wordt niet meer benoemd door de Regering. Bovendien hebben de inwoners een hele reeks andere middelen ter beschikking om tegen in gebreke blijvende overheden op te treden. Ook dit zou in rekening moeten worden gebracht bij de beantwoording van de prejudiciële vraag.

Het feit dat de inwoner een zekerheidstelling voor de kosten moet aanbieden, zou geen oplossing bieden voor het probleem dat de gemeente op geen enkel moment in de procedure haar eigen visie kan verdedigen, hetgeen nochtans verstrekkende gevolgen kan hebben in latere aansprakelijkheidsprocedures tegen de gemeente.

De in het geding zijnde bepalingen zouden het recht van verdediging en het recht op juridische bijstand van de gemeente op kennelijk onredelijke, minstens onevenredige wijze beperken. Dit geldt te meer daar de deelname door het college aan het geding om een eigen standpunt te vertolken, geen afbreuk zou doen aan het feit dat de inwoner die namens de gemeente optreedt meester blijft van het geding.

In zoverre de Vlaamse Regering aanvoert dat in onderhavige zaak niet kan worden getoetst aan artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, antwoordt de stad Antwerpen, vertegenwoordigd door haar college, dat in voorkomend geval het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging van toepassing is. Voorts betwist de stad Antwerpen dat in onderhavige zaak niet kan worden getoetst aan artikel 23 van de Grondwet. Zij verwijst ter zake naar het arrest nr. 29/2011 van 24 februari 2011, waarin het Hof de prejudiciële vraag die in een verwante zaak was opgeworpen door de stad Hasselt en die was gebaseerd op een schending van artikel 23 van de Grondwet, heeft aanvaard en beantwoord. In ieder geval zou de prejudiciële vraag ook steunen op een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Er zou wel degelijk een schending zijn van het *standstill*-beginsel dat besloten ligt in artikel 23 van de Grondwet. De zienswijze van het Hof van Cassatie in zijn arrest van 6 februari 1961 zou immers geen eensluidende rechtspraak zijn geweest, en zou slechts de laatste jaren opnieuw opduiken. Het *standstill*-beginsel zou dan ook zijn geschonden, aangezien de gemeente *de facto* vroeger wel kon deelnemen aan de procedure om het eigen standpunt mee te delen, terwijl dat pas sinds de laatste jaren niet meer kan.

A.7.1. De Vlaamse Regering stelt in haar memorie van antwoord vast dat zijzelf en de stad Antwerpen, vertegenwoordigd door haar college, het erover eens zijn dat artikel 194 van het Gemeentedecreet zo moet worden begrepen dat het niet uitsluit dat het college de gemeente in rechte kan vertegenwoordigen om het standpunt van de inwoner namens de gemeente te betwisten. Die interpretatie zou inderdaad niet onverenigbaar zijn met de vaststelling in de rechtspraak van het Hof dat de gemeente, vertegenwoordigd door het college, in dat geval de vrije beschikking over haar vorderingsrecht verliest.

Artikel 194 van het Gemeentedecreet zou enkel verhinderen dat het college een dading afsluit of afstand doet van het geding, zonder instemming van diegene die het geding namens de gemeente heeft ingesteld. Die bepaling strekt ertoe te beletten dat de gemeente, vertegenwoordigd door haar college, handelingen zou stellen waardoor het door een inwoner ingestelde geding wordt beëindigd zonder diens toestemming. Uit die bepaling, die gezien haar uitzonderlijke karakter beperkend moet worden geïnterpreteerd, zou echter geenszins voortvloeien dat de gemeente, vertegenwoordigd door haar college, geen ander standpunt dan de inwoner zou kunnen innemen. Het louter voeren van een verweer tegen de door een inwoner namens de gemeente ingestelde rechtsvordering heeft immers geen invloed op die vordering en verhindert evenmin dat daarover uitspraak wordt gedaan.

De eisende partij voor de verwijzende rechter zou dan ook niet kunnen worden gevolgd waar zij stelt dat het recht van verdediging van de gemeente, vertegenwoordigd door een inwoner, wordt geschonden indien wordt toegelaten dat de gemeente, vertegenwoordigd door haar college, een standpunt in rechte inneemt dat het standpunt van de inwoner tegenspreekt. De Vlaamse Regering merkt in dat verband op dat het recht van verdediging niet kan worden begrepen als een recht om niet te worden tegengesproken.

A.7.2. Volgens de Vlaamse Regering zou de stad Antwerpen, vertegenwoordigd door haar college, niet kunnen worden gevolgd waar zij stelt dat het verlies van de vrije beschikking over de rechten die het voorwerp van de vordering uitmaken, niet altijd het gevolg is van het stilzitten van de gemeente. Dit zou per definitie het geval zijn, gelet op de voorwaarden die zijn neergelegd in artikel 194 van het Gemeentedecreet. Het zou aan de rechter bij wie de zaak aanhangig is gemaakt, toekomen om, in het kader van zijn onderzoek naar de ontvankelijkheid en de gegrondheid van de door de inwoner ingestelde vordering, te beoordelen of de gemeente al dan niet heeft stilgezeten, en of de gemeente door dat stilzitten een onwettigheid heeft begaan of een onwettige toestand heeft laten voortduren.

Voorts zou niets uitsluiten dat een gemeente, vertegenwoordigd door haar college, deelneemt aan de procedure en de rechter alle nuttige stukken voor zijn beoordeling verzendt. Vervolgens staat het enkel aan de bodemrechter om zich over de vordering uit te spreken. Indien de betrokken gemeente, vertegenwoordigd door het college, het met die rechterlijke beoordeling niet eens is, staat het haar vrij tegen die uitspraak de bestaande rechtsmiddelen aan te wenden. Hetzelfde geldt in voorkomend geval voor de betrokken inwoner, die namens de gemeente eveneens de bestaande rechtsmiddelen kan aanwenden.

- B -

B.1.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, in samenhang gelezen met artikel 194 van het Vlaamse Gemeentedecreet van 15 juli 2005.

B.1.2. Het Hof wordt meer bepaald ondervraagd over de bestaanbaarheid van die bepalingen met de artikelen 10, 11 en 23, derde lid, 2°, van de Grondwet en met het « grondwettelijk beginsel van de bijstand door een vrij gekozen advocaat », al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met het algemeen beginsel van de rechten van verdediging, doordat, wanneer een inwoner op grond van artikel 194 van het Gemeentedecreet in rechte optreedt namens de gemeente en daartoe een raadsman aanstelt, het college van burgemeester en schepenen, dat het recht heeft om een eigen raadsman aan te stellen, enkel kan optreden ter ondersteuning van de vordering van de inwoner.

B.1.3. Het Hof beperkt zijn onderzoek tot de hypothese waarin de inwoners namens de gemeente een milieustakingsvordering, bedoeld in artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, instellen.

B.2.1. Artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu bepaalt :

« Onverminderd de bevoegdheid van andere rechtscolleges op basis van andere wetsbepalingen, stelt de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, op verzoek van de procureur des Konings, van een administratieve overheid of van een rechtspersoon zoals omschreven in artikel 2, het bestaan vast van een zelfs onder het strafrecht vallende handeling, die een kennelijke inbreuk is of een ernstige dreiging vormt voor een inbreuk op één of meer bepalingen van wetten, decreten, ordonnanties, verordeningen of besluiten betreffende de bescherming van het leefmilieu.

Hij kan de staking bevelen van handelingen waarvan de uitvoering reeds is begonnen of maatregelen opleggen ter preventie van de uitvoering ervan of ter voorkoming van schade aan het leefmilieu. Voor elk debat over de grond van de zaak moet een verzoeningspoging plaatshebben.

De voorzitter kan aan de overtreder een termijn toestaan om aan de opgelegde maatregelen te voldoen ».

B.2.2. Artikel 194 van het Vlaamse Gemeentedecreet van 15 juli 2005, zoals vervangen bij artikel 64 van het decreet van 29 juni 2012 tot wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005 en gedeeltelijk vernietigd bij het arrest nr. 9/2014 van 23 januari 2014 van het Hof, bepaalt :

« Als het college van burgemeester en schepenen of de gemeenteraad nalaten in rechte op te treden, kunnen een of meer inwoners in rechte optreden namens de gemeente, mits zij onder zekerheidstelling aanbieden om persoonlijk de kosten van het geding te dragen en in te staan voor de veroordeling tot schadevergoeding of boete wegens tergend en roekeloos geding of hoger beroep die kan worden uitgesproken.

Dit recht staat ook open voor de rechtspersonen waarvan de maatschappelijke zetel in de gemeente is gevestigd.

De gemeente kan over het geding geen dading aangaan of er afstand van doen zonder instemming van degene die het geding in haar naam heeft gevoerd.

Op straffe van onontvankelijkheid kunnen personen vermeld in het eerste en tweede lid slechts namens de gemeente in rechte optreden indien zij de gedinginleidende akte aan het college van burgemeester en schepenen hebben betekend en, daaraan voorafgaand, het college van burgemeester en schepenen wegens het niet-optreden in gebreke hebben gesteld en na een termijn van tien dagen na de betekening van deze ingebrekestelling geen optreden in rechte vanwege het gemeentebestuur heeft plaatsgevonden. In geval van hoogdringendheid is geen voorafgaande ingebrekestelling vereist ».

B.3.1. Artikel 194 van het Vlaamse Gemeentedecreet gaat terug op artikel 271, § 1, van de Nieuwe Gemeentewet en op artikel 150 van de Gemeentewet van 30 maart 1836.

Volgens de parlementaire voorbereiding van artikel 150 van de Gemeentewet van 30 maart 1836 beoogde die bepaling het geval waarbij de gemeente weigert op te treden en inbreuken laat geschieden ten koste van bepaalde inwoners (*Pasin.*, 1836, p. 388). Aldus worden de belangen van de gemeente beschermd tegen het stilzitten van haar eigen bestuur.

B.3.2. Een inwoner van een gemeente die op grond van artikel 194 van het Vlaamse Gemeentedecreet in rechte optreedt, treedt niet op uit eigen naam, maar enkel uit naam en als vertegenwoordiger van de gemeente. De vordering dient te steunen op een recht van de gemeente en heeft tot doel een collectief belang te verdedigen. Bijgevolg vermag een inwoner van een gemeente slechts namens haar in rechte op te treden voor zover de gemeente in kwestie zelf een ontvankelijke vordering kan instellen.

B.3.3. Artikel 1, eerste lid, van de wet van 12 januari 1993 verleent een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu aan onder meer een « administratieve overheid ». Tot de administratieve overheden bedoeld in artikel 1 van de wet behoren de gemeenten. Bijgevolg kan een gemeente op grond van die bepaling een vordering tot staking instellen ter bescherming van het leefmilieu of ter voorkoming van een ernstige dreiging voor het leefmilieu op haar grondgebied voor zover die bescherming van dat aspect van het leefmilieu tot haar bevoegdheid behoort (Cass., 14 februari 2002, *Arr. Cass.*, 2002, nr. 104).

De gemeente wordt geacht in een dergelijk geval een belang te hebben (Cass., 14 februari 2002, voormeld; in dezelfde zin Cass., 10 maart 2008, *Arr. Cass.*, 2008, nr. 163). Bijgevolg moet de gemeente niet doen blijken van een eigen belang in de zin van artikel 17 van het Gerechtelijk Wetboek. Haar vorderingsrecht vloeit rechtstreeks voort uit de wet van 12 januari 1993.

B.3.4. Uit de combinatie van de in het geding zijnde bepalingen volgt dat een inwoner een vordering tot staking namens de gemeente kan instellen, als het college van burgemeester en schepenen of de gemeenteraad nalaten dat te doen. Vermits die vordering « namens de gemeente » wordt ingesteld, treedt die inwoner in dat geval op als vertegenwoordiger van de gemeente. Bijgevolg dient die inwoner in dat geval evenmin van een belang in de zin van

artikel 17 van het Gerechtelijk Wetboek te doen blijken, en komt het hem toe een raadsman te kiezen om de gemeente te laten bijstaan in de procedure.

B.4. Wanneer een of meer inwoners namens de gemeente in rechte optreden, verliest het orgaan dat in de regel bevoegd is om de gemeente in rechte te vertegenwoordigen, zijnde het college van burgemeester en schepenen, de vrije beschikking over de rechten die het voorwerp van de vordering uitmaken (Cass., 23 september 2010, *Arr. Cass.*, 2010, nr. 542). Krachtens het derde lid van artikel 194 van het Gemeentedecreet kan de gemeente over het geding immers geen dading aangaan of er afstand van doen zonder instemming van degene die het geding namens haar heeft gevoerd.

B.5.1. Het Hof heeft zich reeds meermaals over het in het geding zijnde vorderingsrecht van de inwoners uitgesproken.

B.5.2. Bij zijn arresten nrs. 70/2007 van 26 april 2007 en 121/2007 van 19 september 2007, gewezen op prejudiciële vragen, heeft het Hof voor recht gezegd dat artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, in samenhang gelezen met artikel 271, § 1, van de Nieuwe Gemeentewet, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt, wanneer die bepalingen in die zin worden geïnterpreteerd dat een inwoner van een gemeente namens die gemeente een vordering tot staking kan instellen, zelfs indien de betwiste handeling in overeenstemming is met een vergunning of een gunstig advies van die gemeente.

Artikel 159 van de Grondwet belet een administratieve overheid immers niet om voor een rechter de onwettigheid aan te voeren van een besluit dat zij zelf heeft genomen. Er zou ook niet kunnen worden aangevoerd dat de gemeente - en dus ook de inwoner die namens de gemeente optreedt - geen belang zou hebben bij een dergelijke vordering, vermits een gemeente die op grond van artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 een vordering tot staking instelt ter bescherming van het leefmilieu of ter voorkoming van een ernstige dreiging voor het leefmilieu op haar grondgebied, wordt geacht een belang te hebben (Cass., 14 februari 2002, *Arr. Cass.*, 2002, nr. 104; Cass., 10 maart 2008, *Arr. Cass.*, 2008, nr. 163).

B.5.3. Bij zijn arrest nr. 29/2011 van 24 februari 2011, gewezen op een prejudiciële vraag, diende het Hof zich uit te spreken over de grondwettigheid van artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, in samenhang gelezen met artikel 194 van het Vlaamse Gemeentedecreet van 15 juli 2005, in die zin geïnterpreteerd dat de gemeente niet de mogelijkheid zou hebben om zich in een procedure die door een inwoner namens die gemeente is ingeleid, te laten bijstaan door een zelf gekozen advocaat.

Het Hof heeft bij dat arrest geoordeeld dat het feit dat een vordering is ingeleid namens de gemeente door een inwoner, niet belet dat het college van burgemeester en schepenen het recht heeft om zelf een raadsman te kiezen en aan te stellen (B.13). De voormelde bepalingen beperken bijgevolg het recht van de gemeente om vrij een raadsman te kiezen niet (B.14).

B.5.4. Bij zijn arrest nr. 9/2014 van 23 januari 2014 heeft het Hof geoordeeld over een beroep tot vernietiging van onder meer artikel 64 van het Vlaamse decreet van 29 juni 2012 tot wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, dat het recht van de inwoners om namens de gemeente op te treden, zoals daarin is voorzien in artikel 194 van het Vlaamse Gemeentedecreet, beperkte tot de gevallen waarin schade aan het leefmilieu wordt toegebracht. Het Hof oordeelde :

« B.5.2. Uit de [...] parlementaire voorbereiding blijkt dat de Vlaamse decreetgever met de bestreden bepalingen met name beoogde om, in het domein van de ruimtelijke ordening, de combinatie van het recht om namens de gemeente of de provincie in rechte op te treden met de milieustakingsvordering bedoeld in de wet van 12 januari 1993 aan banden te leggen, omdat hij oordeelde dat van die combinatie misbruik werd gemaakt en dat het college van burgemeester en schepenen en de deputatie in die procedure worden benadeeld, doordat zij niet in het geding kunnen tussenkomen om hun visie op het gemeentelijk of het provinciaal belang uiteen te zetten of om aan te voeren dat de namens de gemeente of de provincie ingestelde vordering onontvankelijk of ongegrond moet worden verklaard.

B.5.3. In de materies die tot de gemeentelijke of de provinciale bevoegdheden behoren, komt het aan de gemeentelijke en de provinciale overheden toe om onwettige handelingen te doen ophouden of te voorkomen en om daartoe desnoods in rechte op te treden. Artikel 194 van het Gemeentedecreet en artikel 187 van het Provinciedecreet beogen de inwoners van een gemeente of van een provincie in de mogelijkheid te stellen om namens de gemeente of de provincie in rechte op te treden indien het college van burgemeester en schepenen of de deputatie dat ten onrechte nalaten.

Het komt daarbij aan de rechter bij wie de zaak aanhangig is gemaakt, toe om de vordering of het beroep onontvankelijk te verklaren indien de inwoners die namens de gemeente of de provincie in rechte optreden, geen collectief, maar een louter persoonlijk belang zouden nastreven. Bovendien zal de rechter de vordering of het beroep ongegrond verklaren indien geen onwettigheid werd begaan.

De omstandigheid dat het college van burgemeester en schepenen of de deputatie daarbij de vrije beschikking verliezen over de rechten die het voorwerp van de vordering uitmaken, is het gevolg van het stilzitten van die organen ».

Het Hof besloot dat de afschaffing, in alle aangelegenheden die geen betrekking hebben op het leefmilieu *sensu stricto*, van de mogelijkheid van de inwoners om het algemeen belang van hun gemeente te beschermen tegen het onverantwoorde stilzitten van hun bestuur, niet kon worden verantwoord. Bijgevolg vernietigde het in artikel 194 van het Vlaamse Gemeentedecreet, gewijzigd bij artikel 64 van het Vlaamse decreet van 29 juni 2012 tot wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, de woorden « en als gevolg van dit stilzitten het leefmilieu schade toegebracht wordt of een ernstige dreiging op schade aan het leefmilieu ontstaat, ».

B.6. In onderhavige zaak wenst de verwijzende rechter van het Hof te vernemen of de in het geding zijnde in samenhang gelezen bepalingen op discriminerende wijze afbreuk doen aan het recht op juridische bijstand en aan de rechten van verdediging, in die interpretatie dat de raadsman die wordt aangesteld door het college van burgemeester en schepenen enkel kan optreden ter ondersteuning van de vordering die een inwoner namens de gemeente heeft ingesteld, « aangezien de gemeente de vrije beschikking is verloren over de rechten die het voorwerp van de vordering uitmaken, terwijl het feit dat de gemeente de vrije beschikking is verloren over de rechten die het voorwerp van de vordering uitmaken zich niet verzet tegen het gegeven dat de gemeente haar eigen visie over de vordering uiteenzet, aangezien zulks niet raakt aan het uitoefenen van die rechten door de inwoner ».

Het is in die interpretatie dat het Hof de prejudiciële vraag beantwoordt. Het Hof heeft in de voormelde arresten nog geen uitspraak gedaan over die vraag.

B.7.1. Het verlies door het college van burgemeester en schepenen van de vrije beschikking over de rechten die het voorwerp van de vordering uitmaken, strekt ertoe te verhinderen dat de gemeente een einde zou maken aan het door een inwoner ingesteld geding zonder instemming van laatstgenoemde. Om die reden bepaalt het derde lid van artikel 194

van het Vlaamse Gemeentedecreet dat de gemeente over het geding geen dading kan aangaan of er afstand van kan doen zonder instemming van degene die het geding namens haar heeft gevoerd. De rechter bij wie de zaak aanhangig is gemaakt, zou op die wijze immers worden verhinderd het betrokken geschil te beslechten.

Die doelstelling om het recht van de inwoners te vrijwaren om namens de gemeente in rechte op te treden, kan evenwel niet verantwoorden dat de gemeente, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen, enkel mag deelnemen aan het geding ter ondersteuning van de vordering die door een inwoner namens haar is ingesteld, doch niet om die vordering te betwisten.

B.7.2. Zoals is vermeld in B.6.1 van de voormelde arresten nrs. 70/2007 en 121/2007, en zoals het in het geding voor de verwijzende rechter het geval is, kan de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in het kader van een procedure tot staking ertoe worden gebracht op grond van artikel 159 van de Grondwet de geldigheid van een door de gemeente genomen beslissing te onderzoeken, omdat de staking wordt gevorderd van een handeling die er een uitvoering van is.

Op grond van de in het geding zijnde bepalingen kunnen de beslissingen van de gemeente aldus op onrechtstreekse wijze worden aangevochten door haar inwoners. Het stilzitten van de gemeente is dan ook niet noodzakelijkerwijs een gevolg van een nalatigheid of onwilligheid om het gemeentelijk belang te behartigen, doch kan evenzeer de uiting zijn van een weloverwogen keuze, omdat de gemeente van oordeel is dat er geen onwettigheid is begaan en er dus geen aanleiding is om een stakingsvordering in te stellen. De inwoner die optreedt namens de gemeente, enerzijds, en het college van burgemeester en schepenen, anderzijds, hebben in dat geval klaarblijkelijk tegenstrijdige belangen in het geding. De rechten van verdediging van de gemeente, vertegenwoordigd door haar college, worden op onevenredige wijze beperkt in zoverre de gemeente in een dergelijk geding enkel zou kunnen optreden ter ondersteuning van de vordering van een inwoner, doch niet om die vordering te betwisten en haar beslissing te verdedigen.

Dat geldt des te meer nu, in zoverre de rechter bij wie het geschil aanhangig is gemaakt de beslissing van de gemeente onwettig verklaart en op grond van artikel 159 van de Grondwet buiten toepassing laat, die gemeente kan worden blootgesteld aan een mogelijke

vordering tot schadevergoeding vanwege de begunstigde van die beslissing. Mede in het licht van die gevolgen, kan het niet worden verantwoord dat die gemeente, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen, geen verweer zou kunnen voeren wat betreft de vordering die door een inwoner namens haar is ingesteld in het kader van een op tegenspraak gevoerde procedure.

B.8. Uit hetgeen voorafgaat volgt dat de in het geding zijnde bepalingen niet bestaanbaar zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het algemeen beginsel van de rechten van verdediging, in zoverre de gemeente, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen, enkel kan deelnemen aan het door een inwoner op grond van artikel 194 van het Vlaamse Gemeentedecreet en artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 ingestelde geding betreffende de vordering tot staking om de vordering van de inwoner te ondersteunen.

B.9. In die interpretatie van de in het geding zijnde bepalingen dient de prejudiciële vraag bevestigend te worden beantwoord.

B.10. De in het geding zijnde bepalingen, in samenhang gelezen, kunnen evenwel anders worden geïnterpreteerd, in die zin dat de gemeente, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen, kan deelnemen aan het door een inwoner op grond van artikel 194 van het Vlaamse Gemeentedecreet ingesteld geding, niet enkel om de vordering van de inwoner te ondersteunen, maar ook om haar eigen visie ter zake uiteen te zetten en die vordering in voorkomend geval te betwisten.

In die interpretatie zijn de in het geding bepalingen bestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het algemeen beginsel van de rechten van verdediging.

B.11. Overigens doen de in het geding zijnde bepalingen in die interpretatie geen afbreuk aan het recht van de inwoners om namens de gemeente in rechte op te treden.

De gemeente verliest immers de vrije beschikking over de rechten die het voorwerp van de vordering uitmaken wanneer een of meer inwoners namens haar in rechte zijn opgetreden. De uitoefening door de gemeente, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en

schepenen, van haar recht om aan het door een inwoner ingesteld geding deel te nemen, heeft derhalve niet tot gevolg dat de inwoner niet langer het geding mag voeren teneinde de rechten van de gemeente te doen gelden (Cass., 23 september 2010, *Arr. Cass.*, 2010, nr. 542). Bovendien kan de gemeente over het geding geen dading aangaan of er afstand van doen zonder instemming van de inwoner die het geding namens haar heeft gevoerd.

Het komt aan de rechter bij wie de zaak aanhangig is gemaakt toe te oordelen over de ontvankelijkheid en de gegrondheid van de vordering die door een inwoner namens de gemeente is ingesteld. De omstandigheid dat de gemeente, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen, haar visie over die vordering kan uiteenzetten en die vordering in voorkomend geval kan betwisten in kader van een op tegenspraak gevoerde procedure, doet op geen enkele wijze afbreuk aan het recht van de inwoners om namens de gemeente in rechte op te treden en het geschil door een rechter te laten beslechten.

B.12. Zonder dat het noodzakelijk is te onderzoeken of de overige in de prejudiciële vraag vermelde referentienormen te dezen toepassing kunnen vinden, volstaat het vast te stellen dat de toetsing aan die normen niet tot een ander resultaat zou kunnen leiden.

B.13. In de in B.10 vermelde interpretatie van de in het geding zijnde bepalingen dient de prejudiciële vraag ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

- Artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, in samenhang gelezen met artikel 194 van het Vlaamse Gemeentedecreet van 15 juli 2005, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het algemeen beginsel van de rechten van verdediging, in die interpretatie dat de gemeente, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen, kan deelnemen aan het door een inwoner op grond van artikel 194 van het Vlaamse Gemeentedecreet ingesteld geding, doch enkel om de vordering van de inwoner te ondersteunen.

- Artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, in samenhang gelezen met artikel 194 van het Vlaamse Gemeentedecreet van 15 juli 2005, schendt niet de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de Mens en met het algemeen beginsel van de rechten van verdediging, in die interpretatie dat de gemeente, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen, kan deelnemen aan het door een inwoner op grond van artikel 194 van het Vlaamse Gemeentedecreet ingesteld geding, niet enkel om de vordering van de inwoner te ondersteunen, maar ook om haar eigen visie uiteen te zetten en die vordering in voorkomend geval te betwisten.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 28 april 2016.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschant

E. De Groot